

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)

галузі знань А Освіта

**освітня кваліфікація: магістр середньої освіти (за предметною спеціальністю
А4.01 Середня освіта (Українська мова і література))**

професійна кваліфікація: вчитель-магістр (Середня освіта (Українська мова і література))

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ УНІВЕРСИТЕТУ**

Голова вченої ради

Віталій КУРИЛО

(протокол № 11 від 29.05.2026)

**Освітня програма набуває чинності
з 01 вересня 2026 р.**

Проректор з науково-педагогічної роботи

Ярослава ЮРКІВ

(наказ № 87-ОД від 29.05.2026)

СТОРІНКА ПОГОДЖЕННЯ

освітньої програми
«Середня освіта (Українська мова і література)»
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю А4. Середня освіта (за предметними спеціальностями)
галузі знань А Освіта

освітня кваліфікація: магістр середньої освіти (за предметною спеціальністю
А4.01 Середня освіта (Українська мова і література))

професійна кваліфікація: вчитель-магістр (Середня освіта (Українська мова і література))

ПОГОДЖЕНО

В.о. декана факультету соціальних і гуманітарних наук

Артем ГАЛИЧ

«7» квітня 2026 р.

В.о. завідувача кафедри української мови і журналістики

Олена КРАВЧЕНКО

«25» березня 2026 р.

В.о. завідувача кафедри літературознавства і східної
філології

Світлана ШПЕТНА

«12» березня 2026 р.

Гарант освітньої програми

Катерина ГЛУХОВЦЕВА

«25» березня 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма розроблена з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», Концепції освітньої діяльності за спеціальністю А4 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань А Освіта на другому (магістерському) рівні вищої освіти в Державному закладі «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Гарант освітньої програми (керівник проєктної групи) – Глуховцева К. Д., доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і журналістики ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
2. Нікітіна А. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри української мови і журналістики ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
3. Негодяєва С. А., кандидат філологічних наук, доцент кафедри літературознавства і східної філології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
4. Колесникова Л. Л., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і журналістики ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
5. Карлова Н. М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і журналістики ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
6. Радченко В. В., викладач соціально-гуманітарних дисциплін (зарубіжної літератури, історії України, соціології та основ філософських знань) Харківського фахового коледжу будівництва, архітектури та дизайну.
7. Сідоренкова О. С., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта (Українська мова і література).

Програму обговорено на засіданні кафедри української мови і журналістики (протокол № 7 від 25 березня 2026 р.), на засіданні кафедри літературознавства і східної філології (протокол № 4 від 12 березня 2026 р.).

Програму схвалено на засіданні вченої ради факультету соціальних і гуманітарних наук (протокол № 4 від 7 квітня 2026 р.).

Відомості про рецензентів – зовнішніх стейкхолдерів:

1. Горошкіна О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України.
2. Фроляк Л., доктор габлітований, професор UMCS кафедри слов'янської лінгвістики Університету Марії Кюрі-Склодовської, м. Люблін, Польща.
3. Должикова Т. І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».
4. Семенів Н. Л., вчитель-методист української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, заступник директора з навчально-виховної роботи Лицею ім. Романа Шухевича Івано-Франківської міської ради.
5. Космеда Т. А., доктор філологічних наук, професор кафедри романо-германської філології та зарубіжної літератури Донецького національного університету імені Василя Стуса.

1. Опис освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і література)»
зі спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», факультету соціальних і гуманітарних наук
Назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література)
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація або предметна спеціальність (за наявності)	А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої освіти (українська мова і література), професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (українська мова і література в теоретичному, практичному, науково-дослідницькому аспектах).</p> <p>Цілі навчання: формувати громадянські та професійні компетентності майбутніх учителів української мови і літератури, викладачів лінгвістичних, літературознавчих і методичних дисциплін у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти в умовах цифрової трансформації суспільства, сприяти розвитку і фундаментальних, і прикладних наукових досліджень.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: педагогіка, методологія досліджень з мовознавства, літературознавства, методики навчання мови і літератури, українська мова, мовознавство, українська література, літературознавство, методологія і технології мовної і літературної освіти.</p> <p>Методи і засоби: традиційні та інноваційні загальнонаукові, психолого-педагогічні, філологічні методи й технології навчання (теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, контрольні-оцінювальні) та способи організації самостійної роботи; інтерактивні й інформаційно-комунікаційні освітні технології і засоби навчання.</p> <p>Інструменти та обладнання: цифрові й друковані інформаційні джерела й ресурси освітнього, наукового, методичного характеру, електронні бібліотеки, інформаційні портали, освітній портал університету</p>
Цілі освітньої програми	На основі органічної єдності високоякісного студентоцентрованого навчання, наукової діяльності, розвитку соціальної активності, креативності й патріотизму забезпечити підготовку конкурентоспроможних фахівців – магістрів середньої освіти, компетентних здійснювати професійні функції вчителя української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти, викладача професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, інтегрувати в професійній діяльності загальнонаціональний і крайовий соціокультурні складники мовно-літературної освіти відповідно до потреб регіонального й загальноукраїнського ринку праці
Тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча)	освітньо-професійна

Мова (мови) викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання ОП	90
Форми здобуття освіти за ОП і розрахункові строки виконання ОП за кожною з них	денна, заочна 1 рік 4 місяці
Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за ОП (відповідно до стандартів вищої освіти)	наявність освітнього ступеня бакалавра, магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, зокрема здобутого за іншою спеціальністю / іншим напрямом підготовки
Компетентності випускника	<p>Інтегральна компетентність. ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і вирішувати проблеми інноваційного та дослідницького характеру в процесі професійної діяльності в галузі мовної і літературної освіти.</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність діяти як відповідальний громадянин та брати участь у суспільному житті відповідно до особистісно-ціннісного й професійного самовизначення.</p> <p>ЗК 2. Здатність якісно володіти державною мовою в загальному соціальному контексті та в професійній освітньо-науковій діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність до орієнтування в інформаційному просторі, до використання сучасних друкованих і цифрових технологій в освітньому-науковому процесі, пошуку, опрацювання, аналізу інформації (зокрема й іноземною мовою в обсязі, достатньому для вирішення професійних завдань) в обраній та суміжних галузях.</p> <p>ЗК 4. Здатність опановувати предметну галузь із високим ступенем самостійності, планувати та прогнозувати результати освітнього процесу.</p> <p>ЗК 5. Здатність до науково-практичного осмислення знань, творчого пошуку й генерування нових ідей (креативність); до оцінювання, самооцінювання і взаємооцінювання та аналізу результатів навчання здобувачів освіти.</p> <p>ЗК 6. Здатність виявляти й вирішувати комплексні проблеми в нових, нетипових умовах; впроваджувати й створювати інноваційні технології навчання, здійснювати власний професійний розвиток упродовж життя.</p> <p>ЗК 7. Здатність діяти з урахуванням різноманітності й мультикультурності світу, спілкуватися конструктивно, толерантно, компромісно в різних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати автономно та в команді, бути лідером у професійній комунікації.</p> <p>ЗК 9. Здатність до рефлексії, самокритики, професійного самовдосконалення, неперервної освіти.</p> <p>ЗК 10. Здатність проводити дослідження та здійснювати презентування його результатів відповідно до стандартів наукової діяльності, правил академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>Спеціальні компетентності</p> <p>СК 1. Здатність формувати ключові та предметні компетентності у здобувачів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та</p>

фахової передвищої освіти відповідно до чинних нормативних освітніх документів.

СК 2. Здатність вільно орієнтуватися в різноманітних психолого-педагогічних, лінгвістичних, літературознавчих концепціях, напрямках, школах, підходах, у традиційних і новітніх наукових та освітніх парадигмах, критично їх осмислювати, аналізувати й зіставляти.

СК 3. Здатність аналізувати мовний і літературний матеріал як засіб дослідження й навчання, інтерпретувати та зіставляти мовні й літературні явища, творчо використовуючи інноваційні методи і технології різних видів лінгвістичного, літературознавчого й методичного аналізу, роботи з фаховим текстом у сучасному освітньому процесі.

СК 4. Здатність керувати освітнім процесом у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, ураховуючи вікові та індивідуальні особливості учнів, зокрема й осіб з особливими освітніми потребами; створювати рівноправне освітнє середовище, забезпечувати продуктивну навчально-наукову комунікацію, сприятливий психологічний клімат у педагогічному та учнівському / студентському колективах, розробляти критерії та обирати інструменти оцінювання результатів навчання, об'єктивно оцінювати рівень сформованості ключових та предметних компетентностей у здобувачів освіти.

СК 5. Здатність застосовувати сучасні підходи до викладання української мови та літератури, лінгвістичних і літературознавчих дисциплін, ефективні методи, інноваційні освітні технології навчання й дослідження, реалізовувати міжпредметні зв'язки, інтегрувати зміст різних навчальних предметів, розробляти методичні моделі в галузі мовної і літературної освіти та прогнозувати її динаміку, розробляти й оновлювати програму навчальної дисципліни.

СК 6. Здатність до професійної навчально-наукової комунікації за допомогою вербальних і невербальних засобів, удосконалення індивідуального педагогічного стилю, ведення розгорнутого академічного монологу з науково-освітньої проблематики (лекції, доповіді, огляду тощо), володіння полемічним мистецтвом.

СК 7. Здатність до володіння методологією, традиційними й інноваційними методами наукового дослідження в галузі мовної і літературної освіти, зокрема й на міждисциплінарному рівні, до презентування та практичного використання отриманих результатів.

СК 8. Здатність застосовувати інтегрування навчальної та наукової діяльності; організовувати дослідницьку колективну, групову й індивідуальну роботу учнів, розвиваючи їхній креативний потенціал, позитивну самооцінку, я-ідентичність; формувати мотивацію здобувачів освіти.

СК 9. Здатність виявляти, осмислювати й використовувати дидактичний і розвивальний потенціал навчальних текстів і художніх творів задля формування у здобувачів загальної середньої освіти ціннісних переконань, національно-культурної та громадянської ідентичності, критичного мислення, морально-етичних якостей та естетичного сприймання світу.

СК 10. Здатність інтегрувати загальнонаціональний і крайовий соціокультурні складники мовно-літературної освіти, ураховувати етнокультурні та соціокультурні особливості свого регіону, місцеву специфіку мовного середовища, культурно-мистецькі здобутки в практиці викладання лінгвістичних і літературознавчих дисциплін та проведення досліджень.

СК 11. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище,

	<p>використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу, враховувати психоемоційний стан здобувачів освіти.</p> <p>СК 12. Здатність здійснювати професійні функції у процесі інклюзивного навчання, адекватно добирати засоби й методи навчання для осіб з обмеженими можливостями здоров'я, створювати умови для їхнього розвитку і саморозвитку, повноцінної соціалізації з допомогою здоров'язберезувальних технологій</p>
<p>Програмні результати навчання, які дають право на присудження визначеної ОП освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій)</p>	<p>ПРН 1. Бути обізнаним з нормативно-правовою базою, теоретико-практичними засадами мовно-літературної освіти, орієнтуватися в традиційних і новітніх наукових та освітніх парадигмах.</p> <p>ПРН 2. Орієнтуватися в теоретичних аспектах філологічних знань: знати сучасні процеси в розвитку української мови й тенденції мовознавчих досліджень, володіти системою теоретико-літературних категорій і понять, характеризувати закономірності літературного процесу, етапи розвитку літературознавства, традиційні й новітні напрями та школи літературознавчої науки.</p> <p>ПРН 3. Знати традиційні та інноваційні методичні моделі й технології лінгвістичного, літературознавчого, методичного аналізу тексту різного типу, стилю й жанру, дидактичні можливості фахового тексту.</p> <p>ПРН 4. Знати способи планування й організації мовно-літературного освітнього процесу в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, методика підготовки й використання сучасного навчально-методичного забезпечення.</p> <p>ПРН 5. Знати методологію та систему методів наукового дослідження, способи його планування, здійснення й презентування отриманих результатів та організації проблемно-пошукового, дослідницького навчання здобувачів освіти.</p> <p>ПРН 6. Знати тенденції розвитку педагогічного дискурсу, методичний потенціал засобів професійної комунікації, психологічні особистісні характеристики суб'єктів мовно-літературного освітнього процесу; критерії оцінювання, способи мотивації й аналізу діяльності здобувачів освіти та форми власного професійного вдосконалення.</p> <p>ПРН 7. Знати вимоги до професійної комунікації вчителя української мови і літератури, викладача лінгвістичних, літературознавчих і методичних дисциплін, особливості професійного монологічного й діалогічного мовлення в усній і писемній формах.</p> <p>ПРН 8. Знати психологічні стратегії попередження, подолання і трансформації конфліктів в освітньому середовищі.</p> <p>ПРН 9. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти, і вміти застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 10. Володіти спеціалізованими умінями й навичками провадження інноваційної діяльності з метою формування нових знань і розроблення прикладних способів і засобів реалізації освітнього процесу.</p> <p>ПРН 11. Уміти аналізувати, критично осмислювати та зіставляти різноманітні традиційні й нові наукові концепції, напрями, школи, підходи в педагогіці, мовознавстві, літературознавстві та суміжних галузях.</p> <p>ПРН 12. Уміти здійснювати аналіз текстів, зокрема лінгво-краєзнавчого характеру, і художніх творів, зокрема літератури рідного краю, визначати дидактичні можливості монокодового й полікодового, лінійного та гіпертекстового навчального матеріалу.</p> <p>ПРН 13. Уміти дотримуватися сучасних підходів до організації мовно-літературної освіти, добирати й використовувати ефективні методи, методичні моделі, інноваційні навчально-дослідницькі технології, спрямовані на формування предметних компетентностей,</p>

	<p>ціннісних орієнтирів, морально-етичних якостей у здобувачів освіти.</p> <p>ПРН 14. Уміти створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, забезпечувати сприятливий психологічний клімат у педагогічному та учнівському колективах; аналізувати й об'єктивно оцінювати результати діяльності здобувачів освіти.</p> <p>ПРН 15. Уміти працювати з освітніми документами, науковими, методичними джерелами на засадах академічної доброчесності, медіаграмотності, інформаційно-комунікаційної вправності, обґрунтовувати, планувати, виконувати дослідницький проєкт.</p> <p>ПРН 16. Володіти технікою професійного мовлення й жанрами педагогічного спілкування задля досягнення запланованого прагматичного результату.</p> <p>ПРН 17. Уміти запобігати упередженому ставленню здобувачів освіти і педагогів до осіб із особливими освітніми потребами, створювати морально-психологічний комфорт у колективі на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, гуманності, милосердя, співробітництва.</p> <p>ПРН 18. Зрозуміло й недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до здобувачів освіти, організовувати успішну комунікацію.</p> <p>ПРН 19. Організовувати й модерувати педагогічне спілкування в мовно-літературному освітньому процесі та навчально-наукову комунікацію в дослідницькій діяльності.</p> <p>ПРН 20. Ефективно взаємодіяти в команді, з широким колом фахівців, громадськості, у полікультурній контактній і дистантній комунікації державною та, за потреби, іноземною мовами.</p> <p>ПРН 21. Уміти аналізувати ситуації професійного спілкування, дії суб'єктів комунікації, оцінювати ефективність професійного мовлення.</p> <p>ПРН 22. Відповідально ставитися до аналізу й вирішення соціально значущих світоглядних питань на підставі сформованих ціннісних орієнтирів.</p> <p>ПРН 23. Бути здатним управляти мовно-літературним освітнім процесом у складних, непередбачуваних ситуаціях, розробляти нові стратегічні підходи до організації навчання здобувачів освіти та проведення досліджень з дотриманням правил толерантного спілкування й академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 24. Нести відповідальність за презентування й примноження професійних знань, удосконалення практики мовно-літературної освіти.</p> <p>ПРН 25. Уміти розв'язувати проблеми в нових або незнайомих ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації, із дотриманням соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>ПРН 26. Володіти творчо-критичним мисленням, оцінювати результати особистої, командної і колективної діяльності, бути здатним навчатися впродовж життя з високим ступенем самостійності</p>
Форма (форми) атестації здобувачів вищої освіти	публічний захист кваліфікаційної роботи
Можливості працевлаштування за здобутою освітою	<p>Робота в закладах освіти різного типу та форми власності (вчитель української мови і літератури, викладач лінгвістичних, літературознавчих і методичних дисциплін, керівник гуртка, методист тощо), зокрема й на адміністративних посадах.</p> <p>Назва професії та її код (за НКУ ДК 003:2010 «Класифікатор професій»):</p> <p>2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти.</p> <p>2321 Викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти.</p> <p>2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти</p>

Процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння)	Відповідно до Порядку здобуття і присвоєння професійних кваліфікацій у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
---	---

2. Перелік обов'язкових освітніх компонентів (ОК) і їх логічна послідовність

Код н/д	Освітні компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти / роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ОК 1	Логіка та методологія наукового пізнання	3,0	екзамен
ОК 2	Психологія освітньої діяльності	3,0	екзамен
ОК 3	Теорія та методика навчання осіб з особливими освітніми потребами	3,0	залік
ОК 4	Освітній процес у сучасній школі: теорія та практика	6,0	екзамен
ОК 5	Теорія літератури та методологія літературознавчих досліджень	6,0	екзамен
ОК 6	Методика і технології мовної освіти	6,0	екзамен
ОК 7	Технології літературної освіти	6,0	екзамен
ОК 8	Сучасні тенденції розвитку і дослідження української мови	6,0	екзамен
ОК 9	Виконання кваліфікаційної роботи	13,5	залік
ОК 10	Педагогічна практика	12,0	залік
ОК 11	Атестація	1,5	публічний захист кваліфікаційної роботи
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів:		66	

Структурно-логічна схема ОП

1 семестр

2 семестр

3 семестр

ОК 1. Логіка та методологія наукового пізнання

ОК 2. Психологія освітньої діяльності

ОК 4. Освітній процес у сучасній школі: теорія та практика

ОК 6. Методика і технології мовної освіти

ОК 7. Технології літературної освіти

ОК 5. Теорія літератури та методологія літературознавчих досліджень

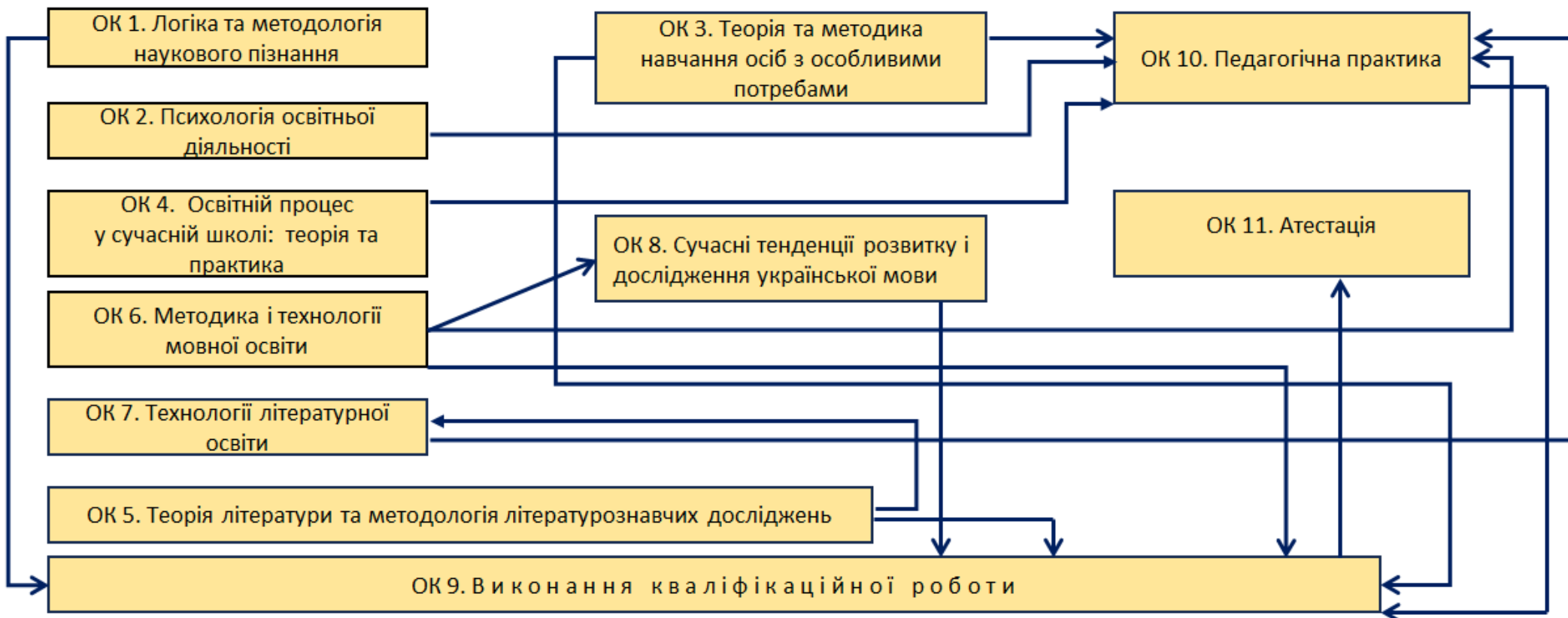
ОК 3. Теорія та методика навчання осіб з особливими потребами

ОК 8. Сучасні тенденції розвитку і дослідження української мови

ОК 10. Педагогічна практика

ОК 11. Атестація

ОК 9. Виконання кваліфікаційної роботи

**4. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними освітніми компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11
ПРН 1				•		•	•		•	•	•
ПРН 2					•			•	•		
ПРН 3	•				•	•	•		•	•	
ПРН 4						•	•			•	•
ПРН 5	•					•	•		•	•	•
ПРН 6		•		•		•	•			•	
ПРН 7				•		•	•			•	•
ПРН 8		•		•						•	
ПРН 9	•								•	•	•
ПРН 10				•		•	•			•	•
ПРН 11	•			•	•	•	•	•	•		•
ПРН 12					•	•	•	•	•	•	•
ПРН 13				•		•	•			•	•
ПРН 14		•		•		•	•			•	•
ПРН 15	•			•	•	•	•	•	•	•	•
ПРН 16				•		•	•			•	•
ПРН 17		•	•	•						•	
ПРН 18				•		•	•			•	•
ПРН 19				•		•	•			•	•
ПРН 20				•					•	•	
ПРН 21				•		•	•			•	•
ПРН 22	•		•	•					•	•	
ПРН 23		•	•	•		•	•			•	•
ПРН 24					•	•	•	•	•	•	
ПРН 25			•	•					•	•	
ПРН 26	•	•		•	•	•			•	•	